

УДК 796.323.2(477)

Максим Володимирович ГАДЗАН,

курсант 3 курсу факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Дар'я Володимирівна КАЗНАЧЕЄВА,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри кримінального права і кримінології факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ

ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ В УКРАЇНІ: «ЗА» ТА «ПРОТИ»

Питання легалізація вогнепальної зброї в Україні сприймається дуже гостро. Більш за все це викликано пропагандою державних органів влади щодо не потрібності такого процесу й тяжких його наслідків. *Конституція України визначає право кожної людини на життя та його захист від протиправних посягань, право на недоторканність та безпеку людини, її життя, здоров'я, честь та гідність, рівність конституційних прав і свобод громадян, непорушність права приватної власності та ін. але не вказує як саме та у який спосіб людині, захистити себе правильно дотримуючись положень закону [1].*

Одним із способів самозахисту, є легалізація вогнепальної зброї для громадян. За останній час в Україні збільшилась кількість злочинів пов'язаних саме із застосуванням вогнепальної зброї, що є наслідком нестабільних політичної, економічної ситуаціями та бойовими діями на окупованих територіях держави, але не дивлячись на ці проблеми соціологічні дослідження показують що у період 2016–2019 років значно підвищилась свідомість громадян. Люди бажать відчувати себе у безпеці мати право та можливість захистити себе і свою сім'ю, приватну власність.

На сьогодні держава та правоохоронні органи проводять заходи щодо стабілізації ситуації у сфері незаконного обігу зброї, такі як «місячник добровільної здачі зброї», спеціальними операціями поліції «зброя та вибухівка», але на думку депутатів, громадських діячів, та інших політиків питання з вогнепальною зброєю можливо вирішити радикально, легалізуювши її в Україні. Характерним для даної ситуації є те що в інших країнах легалізації зброї спочатку передують її статусно-нормативно правове регулювання, відповідно спочатку потрібен закон який би давав відповідь як і що захищати такою зброєю [4, с. 78].

За діючим законодавством громадяни мають можливість отримувати дозвіл на придбання та володіння гладкоствольної та нарізної мисливської зброї, скористатися нею у певній ситуації для захисту своїх прав без подальших негативних наслідків у вигляді притягнення до кримінальної відповідальності. Адже в КК України, в розділі VIII Загальної Частини, який має назву «Обставини, що виключають злочинність діяння» передбачений стан необхідної оборони [3], відповідно до якого не підлягають кримінальній відповідальності особи, які скористалися зброєю для відвернення незаконного вторгнення в житло чи інше приміщення, але треба розуміти тут є два важливих аспекти перший це те що лінія між необхідною обороною і умисним вбивством дуже тонка і тлумачення даної норми в органах поліції та судах є не завжди правильним, по друге, не завжди особи які отримують дозвіл на володіння зброєю мають юридичну освіту або мінімальні знання з правових норм, підстав, та доцільності застосування такої зброї під час необхідної оборони що у подальшому фактично породить новий злочин замість крайньої необхідності.

На прикладі зарубіжних країн можливо розглянути позитивний та негативний вплив наявності вогнепальної зброї у цивільного населення. Статистична інформація щодо зменшення кількості злочинів у всіх країнах є приблизно ідентичною. Але статистичні данні показують що кількість вбивств з використанням вогнепальної зброї підвищується на 50–55 %. На прикладі США можна побачити що кількість вбивств та злочинів з використанням вогнепальної зброї зростає, особливо небезпечним є те, що нерідко вбивства відбуваються в навчальних закладах. Також збільшується кількість осіб які вирішили піти із життя з використанням вогнепальної зброї. Але позитивний вплив введення заборони на володіння вогнепальною зброєю є

беззаперечним на прикладі Австралії та Швейцарії адже ці країни лідирують в переліку тих, які визнаються безпечними для життя людей, де громадяни мають право мати вогнепальну зброю, але з певними обмеженнями [5, с. 152].

В Україні з моменту прийняття незалежності, особливо в тяжкі роки для становлення Української державності вчинялись спроби щодо лібералізації законодавства яке регулює право громадян на зброю, але це не призвело до змін у нормативно правовій базі. За весь час наукові і політичні діячі робили спроби через суб'єктів законодавчої ініціативи подати законопроекти на розгляд до Верховної ради України, але жоден з них так і не було прийнято оскільки дуже вагомий опір чинить вся система Міністерства внутрішніх справ тому що навіть законодавче регулювання дозволеної в Україні гладко-ствольної та нарізної мисливської зброї відсутнє на належному рівні. Держава має тільки певні інструкції, накази та порядки, які є підзаконними нормативними актами. Питання необхідності надання громадянам вільного доступу до володіння зброєю є досі не дослідженим, думки науковців, а саме П. Л. Фріса, П. М. Мітрухова, С. М. Шуміленко, А. М. Колосок не є однозначними з цього приводу оскільки вони не висловлюють конкретного ставлення до цього питання а тільки наводять аргументи «за» і «проти».

Згідно статистичних даних, після того як петиція про Легалізацію вогнепальної зброї набрала необхідну кількість голосів до розгляду на порталі Офіційного інтернет-представництва Президента України думки громадян розділились, і за легалізацію вогнепальної зброї виступали всього 11 % населення, а відповідно проти були більше 80 % [6, с. 52].

Проаналізувавши стан готовності і необхідності запровадження реформи у сфері збройної політики держави можна зрозуміти, що в Україні це призведе в більшій мірі до негативних наслідків, ніж до позитивних. Так до негативних наслідків які проявляться після прийняття таких владних рішень доцільно віднести:

- збільшення кількості вбивств та самогубств від вогнепальної зброї, тому що навіть сама думка що у людини є пістолет на психологічному рівні вже впливає на її поведінку та відношення до оточуючих, робить її більш агресивною та самовпевненою;
- збільшення кількості осіб, засуджених за перевищення меж необхідної оборони, тому що звичайні громадяни не орієнтуються у межах та рамках кримінального законодавства що дуже тонко виділяє поняття необхідної оборони;
- збільшення випадків використання зброї при вчиненні інших злочинів, які виникають умисно або спонтанно на підставі алкогольного наркотичного сп'яніння або психологічного впливу на свідомість людини;
- створення небезпеки для поліції та інших органів виконавчої влади при затриманні злочинців, оскільки навіть після реформи поліції 70 % поліцейських не готові протистояти збройній агресії в умовах вулиці;
- зброя потрапить до рук злочинців, торговців зброєю і породить собою тіньовий ринок зброї яка буде оформлена через корумповані схеми;
- значно зросте кількість мітингів акцій демонстрацій які будуть переходити у збройні сутички, а відповідно і кількість постраждалих зростатиме;

До позитивних аргументів легалізації коротко ствольної вогнепальної зброї можливо віднести:

- наповнення державного бюджету за рахунок осіб які бажають придбати зброю, розробка нової формули оподаткування для власників вогнепальної зброї;
- більш безпечне перебування вдома, особливо коли є цінне майно на яке можуть посягнути злочинці;
- морально-психологічний тиск на осіб які готують або мають намір вчинення злочину;
- здатність поліції більш швидко розслідувати злочини пов'язані із застосуванням вогнепальної зброї;
- прозора система очистки так званих «сірих» стволів які потрапили до рук громадян випадково.

Вільний доступ громадян до зброї може теоретично зменшити кількість злочинів, але тільки певної категорії, і як показує міжнародна практика збільшується кількість потерпілих від конкретних злочинів, і такі зміни на законодавчому рівні коли населення масово не готове тримати у себе вогнепальну зброю може привести до великого кровопролиття, ускладнить роботу правоохоронних органів, створить страх та бажання самозахисту у пересічних громадян.

Список бібліографічних посилань

1. Конституція України : закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів : наказ МВС України від 21.08.1998 № 622 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98> (дата звернення: 01.03.2019).
3. Кримінальний кодекс України : закон України від 05.04.2001 № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26. Ст. 131.
4. Фріс П. Л. Право громадян на зброю – «PRO ET CONTRA». *Наше право*. 2015. № 5. С. 77–84
5. Цивільна зброя в Україні: міфи та реальність. Українська дійсність і міжнародний досвід легалізації та контролю / Г. Ф. Гергеа, О. О. Зарубінський, Б. М. Петренко, Р. В. Старовойтенко. Київ : АДЕФ-Україна, 2015. 152 с.
6. Гергеа Г. Ф., Зарубінський О. О., Петренко Б. М., Старовойтенко Р. В. Цивільна зброя в Україні: міфи та реальність. Українська дійсність і міжнародний досвід легалізації та контролю. Київ : АДЕФ-Україна, 2015. 52 с.

Одержано 06.03.2019

УДК 343.32+343.346.8

Владислав Сергійович ГЕРАСИМЮК,

курсант 3 курсу факультету № 4

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Ксенія Володимирівна ЮРТАЄВА,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри кримінального права і кримінології факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ ЯК СКЛАДОВОЇ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Останнім часом в умовах стрімкого розвитку інформаційних технологій і виникнення численних гібридних загроз проблема забезпечення публічної безпеки стає все більш складною. Згідно п. 4 ст. 3 закону України «Про національну безпеку України» державна політика у сферах національної безпеки і оборони охоплює низку різних напрямів і спрямовується на забезпечення воєнної, зовнішньополітичної, державної, економічної, інформаційної, екологічної безпеки, в тому числі й кібербезпеки України [1]. Відповідно до ст. 1 закону України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» кібербезпекою визнається захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства та держави під час використання кіберпростору, за якої забезпечуються сталий розвиток інформаційного суспільства та цифрового комунікативного середовища, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних і потенційних загроз національній безпеці України у кіберпросторі [2]. Таким чином відповідно до чинного законодавства кібербезпека визнається важливою складовою публічної безпеки, і органи Національної поліції України є частиною національної системи кібербезпеки України (п. 3 Стратегії кібербезпеки України) [3].

На сьогодні жодна галузь людської діяльності не набула такого розвитку, як інформаційні технології. Інформаційні технології трансформують світ, розширюють особисту свободу і можливості людей, допомагають створювати нові ідеї та інновації. Проте разом із перевагами сучасного цифрового світу та розвитком інформаційних технологій також зростає і кількість загроз публічній безпеці, супроводжуваних зростанням кількості та потужності кібератак,